

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 932/2024
03.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлана Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Мирољуба Томића и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 2. Кривичног законика и др., одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Радета Лукића, поднетом против правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 540/23 од 29.11.2023. године, у седници већа одржаној 03.10.2024. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Радета Лукића, па се **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 540/23 од 29.11.2023. године, у односу на окривљеног АА и то само у погледу одлуке о кривичној санкцији, тако што Врховни суд окривљеног АА, због кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 2. Кривичног законика, за које је том пресудом оглашен кривим, применом чланова 4,42,45,54,56 и 57КЗ, **ОСУЂУЈЕ** на казну затвора у трајању од 1 (једне) године, а у осталом делу другостепена пресуда остаје неизмењена.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К 492/22 од 09.02.2023. године, између осталог, окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и изречена му је мера безбедности одузимања предмета наведених у изреци пресуде.

Истом пресудом окривљени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка плати износ од 278.602,81 динара, а на име паушала износ од 20.000,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 540/23 од 29.11.2023. године, усвајањем жалбе браниоца окривљеног ББ и делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, преиначена је првостепена пресуда, у погледу правне квалификације и одлуке о кривичној санкцији, па је, између осталог, окривљени АА оглашен кривим због кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 2. Кривичног законика, за које је осуђен на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 8 (осам) месеци и изречена му је мера безбедности одузимања предмета наведених у изреци и обавезан је да на име трошкова кривичног поступка плати износ од 278.602,81 динара, а на име паушала износ од 20.000,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, док је жалба браниоца окривљеног АА, у преосталом делу, одбијена као неоснована.

Против правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 540/23 од 29.11.2023. године, захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Раде Лукић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, коју у образложењу захтева опредељује истицањем битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. ЗКП, као разлога подношења захтева, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев и преиначи другостепену пресуду и окривљеног огласи кривим због кривичног дела из члана 246а Кривичног законика, те применом става 3. наведене одредбе, истог ослободи од казне или га осуди у складу са законом. Предложио је да се извршење правноснажне пресуде одложи.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног АА, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажну пресуду против које је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је основан, из следећих разлога:

По оцени Врховног суда, основано бранилац окривљеног АА, у захтеву за заштиту законитости истиче да је побијаном другостепеном пресудом учињена повреда одредбе из члана 453. ЗКП, на штету окривљеног, јер је Апелациони суд у Београду, након што је прва првостепена пресуда укинута поводом жалбе изјављене само у корист окривљених, те након поновљеног првостепеног поступка, у поступку по жалби изјављеној поново само у корист окривљених, повредио у односу на окривљеног АА принцип забране *reformatio in peius*, прописан одредбом члана 453. ЗКП.

Одредбом члана 453. ЗКП, која предвиђа забрану преиначења на штету окривљеног, прописано је да ако је изјављена жалба само у корист окривљеног, пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

У конкретном случају, Виши суд у Београду је, у ранијем поступку, пресудом К 144/21 од 07.04.2022. године, огласио кривим окривљене ББ и АА, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, за које је окривљеног АА осудио на казну затвора у трајању од 3 (три) године, а окривљеног ББ на казну затвора у трајању од 3 (три) године и 3 (месеца) Истовремено суд је окривљенима изрекао и меру безбедности одузимања предмета наведених у изреци пресуде и обавезао их да плати трошкове кривичног поступка и паушала.

Против ове пресуде жалбе су, из свих законских разлога, поднели само браниоци окривљених, па је Апелациони суд у Београду својим решењем Кж1 647/22 од 13.09.2022. године, жалбе усвојио и наведену пресуду Вишег суда у Београду К 144/21 од 07.04.2022. године укинуо и предмет вратио том суду на поновно одлучивање.

У поновљеном поступку Виши суд у Београду је пресудом К 492/22 од 09.02.2023. године огласио кривим окривљене ББ и АА, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, за које је окривљеног ББ осудио на казну затвора у трајању од 3 (три) године и 3 (месеца), а окривљеног АА, уз примену члана 56, 57 и 246 став 6 КЗ, осудио на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и истовремено им изрекао меру безбедности одузимања предмета наведених у изреци пресуде и обавезао их да плате трошкове кривичног поступка у износима наведеним у изреци.

Против ове пресуде жалбе су поново изјавили само браниоци окривљених, из свих законских разлога.

У оваквој процесној ситуацији, а у смислу цитиране законске одредбе члана 453. ЗКП, другостепени суд је био дужан да првостепену пресуду у материјално-правном погледу не измени на штету окривљених, како у погледу правне квалификације дела, тако и у делу о изреченој кривичној санкцији.

Међутим, Апелациони суд у Београду је, супротно овоме, својом пресудом Кж1 540/23 од 29.11.2023. године, усвајањем жалбе браниоца окривљеног ББ и делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, преиначио пресуду Вишег суда у Београду К 492/22 од 09.02.2023. године, донету у поновљеном поступку и то у погледу правне квалификације и одлуке о кривичној санкцији па је окривљеног АА огласио кривим због кривичног дела - неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 2. Кривичног законика, за које га је осудио на казну затвора у трајању - 1 (једне) године и 8 (осам) месеци, истовремено му изрекао и меру безбедности одузимања предмета наведених у изреци и обавезао га на плаћање трошкова кривичног поступка и паушала, а жалбу браниоца окривљеног АА, у преосталом делу, одбио као неосновану, док је окривљеног ББ огласио кривим за извршење кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 1. Кривичног законика, за које му је изрекао условну осуду.

Поступајући на описани начин, Апелациони суд у Београду је доношењем побијане пресуде, у делу одлуке о кривичној санкцији, у односу на окривљеног АА, повредио принцип забране *reformatio in peius*, прописан одредбом члана 453. ЗКП.

По становишту Врховног суда, ова забрана ("преиначења на горе") ограничава не само првостепени, већ и другостепени суд, који одлучује о жалби, да уколико је једном настала ова забрана, важи до окончања поступка. У конкретном случају, ова забрана је настала још у ранијем поступку – у поступку по жалби на пресуду Вишег суда у Београду К 144/21 од 07.04.2022. године, и то изјављивањем жалби на ту пресуду само у корист окривљених (жалбе су изјавили само браниоци окривљених АА и ББ, а не и јавни тужилац). Ова забрана подразумева да се у даљем току поступка положај окривљених, у односу на правну квалификацију дела и у односу на кривичну санкцију, не може погоршати, односно, све до окончања поступка сваки поступајући суд је везан овом забраном.

Наиме, Виши суд у Београду у поновљеном првостепеном поступку није прекршио ову забрану, јер је новом пресудом окривљеног АА огласио кривим због истог кривичног дела и изрекао му исту кривичну санкцију по врсти – казну затвора, али у краћем трајању, (од 1 године уместо 3 године као у ранијој првостепеној пресуди), уз примену члана 56, 57 и 246 став 6 КЗ.

Међутим, Апелациони суд у Београду је, одлучујући о жалбама изјављеним поново само у корист окривљених и преиначујући првостепену одлуку у односу на окривљеног АА, овог окривљеног огласио кривим за лакше кривично дело, али у погледу одлуке о кривичној санкцији, уместо казне затвора у трајању од 1 (једне) године, осудио га на казну затвора трајању од 1 (једне) године и 8 (осам) месеци, дакле, у дужем трајању од казне одмерене у првостепеном поступку чиме је, по ставу Врховног суда учинио повреду одредаба кривичног поступка из члана 453. ЗКП.

Стога је, доношењем пресуде којом је преиначио првостепену пресуду донету у поновљеном поступку у односу на окривљеног АА, на изнети начин, Апелациони суд у Београду, изменио пресуду у погледу кривичне санкције на штету окривљеног АА и учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП у вези члана 453. ЗКП, на коју се основано указује у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА.

Из наведених разлога, Врховни суд је, усвајајући као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, ову повреду отклонио и побијану пресуду преиначио, тако што је окривљеног АА, због кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 2. Кривичног законика, за које је правноснажном пресудом оглашен кривим, применом одредаба чланова 4., 42., 45., 54., 56. и 57. Кривичног законика, осудио на казну затвора у трајању од 1 (једне) године, налазећи да је овако одмерена казна адекватна утврђеним олакшавајућим и отежавајућим околностима у редовном поступку, те да је нужна и истовремено довољна да се њоме оствари сврха кажњавања.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Андреа Јаковљевић,с.р.

Председник већа-судија
Светлана Томић Јокић,с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић